

dolazi iznutra samu od sebe, ono je duhato, budući da je to narav duše. Ako li je pak tako, da ništa drugo nema, što samo sobom kreće, nego li duša, valjda mora svaka duša da je nerodjena i bezsmrtna.

XXV. O bezsmrtnosti njenoj dosta, a o prilici njezinoj ovako treba govoriti. Kakva je, za to svakako sa svake strane treba božastvene i dugačke razprave; ali čemu je nalika, za to (treba) ljudske i kraće. Ovako dakle govorimo: Budi nalik srasloj snazi krilate sprege⁴⁹ i kočijaša. Bogova su dakle konji i kočijaši svi i sami dobri i dobra roda, a drugima je mješovito. I ponajprije naš vodja ravna spregu od dvoga, zatim od konja jedan mu je liep i dobar i takve pasmine, a drugi je protivne i protivan. Teško i mučno mora da je kočijašenje kod nas, a kako je smrtna i bezsmrtna životinja nazvana, treba da se pokuša reći. (Svaka duša mari za svako neduhato i cielim nebom oblazi svagda se u drugoj prilici pojavljujuć*). Ako je savršena i krilata, diže se u nebeske visine i nastava cio svemir, a ona, kojoj je perje opalo, pada, dok se čega tvrda ne uhvati. Ondje se nastani, tielo zemaljsko uzme, koje samo sobom čini se, da se kreće, a to biva po njezinoj snazi i sve skupa nazivlje se životinjom, duša i tielo združeni, a dobije pridjevak da je smrtno. Bezsmrtno pak s nikojeg razumna razloga, nego niti ne vidjevši, niti dovoljno ne upoznavši boga smišljamo neku bezsmrtnu životinju, koja ima dušu, a ima i tielo, za vječna vremena oboje zajedno sraslo. Nego ovo budi onako, kako je bogu drago, i onako se nazivlji; a uzrok gubitku perja, s kojega s duše opada, prihvatimo: a on je ovakav nekakav:

XXVI. U peru je po sebi takva snaga, da teško gore u visine diže i vodi onamo, gdje rod bogova stanuje, a od svih tjelesnih stvari najviše je božastvena zapalo (dušu). A božastveno je liepo, mudro,

* pojavljujuć se kad u jednoj kad u drugoj prilici

dobro i sve što je ovakvo. Ovim se pak najviše hrani i raste perje duše, a po nagrdu i zlu i onomu protivnu gine i propada. Veliki upravljač na nebu Zeus goneć krilata kola ide prvi sve naredjujuć i za sve se starajuć, a za njim ide vojska bogova i daimona⁵⁰ na jedanaest diela razdieljena, jer Hestija ostaje u stanu bogova sama. Od ostalih pak bogova oni, koji su u onih dvanaest razdjela postavljeni kao ovdje, prednjače redovima kako je koji namješten. Mnoga je dakle tudje i blažena gledanja i prolaženja po dvoru nebeskome, kojim obilazi rod blaženih bogova, radeć svaki od njih svoje, a za njima ide kako koji hoće i može, jer zavist postavljena je izvan božastvenog* kola. A kad idu na jelo i na gostbu na vrh vrška pod nebeski svod, idu već strmo. Kola bogova, buduć da se lako upravljaju s toga što ravno stoje, idu lako, a druga teško, jer jih onaj zli konj priteže na zemlju potežuć i tišteć, ako nije dobro odgojen od kočijaša. A ondje trud najveći i napor dušu čeka, jer one, što se zovu bezsmrtnne, kad stignu na vršak izišavši van stanu na šljemenu neba, a čim stanu, ponese ih prekret, a one gledaju što je izvan neba. XXVII. A ono mjesto nad nebom niti je koji ovdješnji pjesnik opjevao niti će ga igda opjevati, kako je dostojno; a to je ovako — jer treba da se jednom usudi istinu reći naročito kad tko govori o istini. — Ono naime bez boje, bez prilike, nevidljivo biće, koje za zbilja jest, može ugledati samo upravljač duše, um; a oko njega smjestila se je prava nauka. Božji um dakle, budući da se razumom i čistom** naukom hrani, a i svaka duša, kojoj je do toga, da primi što joj pristoji, vidjevši za neko vrieme ono što jest, zadovoljna je i gledajuć istinu hrani se i uživa, dok ju obrat na okolo na isto mjesto ne do-

* božjeg

** nemješanom